

22. ŠKOLSKÁ POLITIKA V ČR

- a) vývoj vzdělávání v ČR, záměry, cíle, dokumenty školské politiky
- b) zařazení institucí předškolního a zájmového vzdělávání do školské soustavy, změny po roce 1989
- c) popsat a porovnat klasický vzdělávací model a alternativní vzdělávací model

2) vývoj vzdělávání v ČR, záměry, cíle, dokumenty školské politiky

vývoj vzdělávání v ČR

STŘEDOVĚK 5.- 15 (16) století

v Evropě (v některých státech přetrvávaly středověké principy až do 17. století)
určujícím směrem byla náboženská křesťanská koncepce

systém škol byl celkem propracovaný

hlavní předměty: náboženství, čtení, psaní, počítání, základy věd minimálně, protože sami průkopníci věd byli pronásledováni

systém škol 3 stupňový

- 1. stupeň

-farní školy – i pro chudé děti (2 roky)

- 2. stupeň

-katedrální školy – už pro majetnější děti

- 3. stupeň

-klášterní školy – jen pro vyvolené především vychovávali duchovenstvo

Rytířská výchova - světská výchova, která korespondovala s životním stylem ve středověku

část mužů (ta větší) se věnovala duchovní dráze a část rytířské dráze

páže – panoš – rytíř

učili se i základy čtení a psaní, ale ne všichni rytíři a králové uměli číst a psát

již v raném středověku se objevují univerzity – většinou na popud krále, panovníka nebo duchovního

Karlova univerzita

4 základní fakulty

-teologická – nejvíce studentů 60-70 %

-artistická – filosofická

-lékařská

-základy práva

NOVOVĚK

1. květen

73420

-A-4F

Čechy

18. →
Jezuitská výchova ovlivňovala Čechy až do 18. století, kdy Marie Terezie provedla reformu. Jezuité se zasloužili o rozvoj škol, zakládali veřejné řádové školy, jezuité byli předstupněm internátních škol, zakládali jezuitské koleje, kde děti žily. Třídy, lavice, učitelé, ubytování pro studenty. Učili se náboženství, latinu, řečtinu, tělesnou přípravu. Byly tam i semináře pro učitele – vzdělávání učitelů. Byli kritizováni za hlídání dětí, dost velký dozor. Podporovali žalování, donášení jeden na druhého

Jan Amos Komenský (1592-1670)

- kritizoval strnulé metody – memorování, potlačování logického myšlení

JAK - Systém škol

- Zabýval se systematicky předškolní výchovou
- První stupeň – škola mateřská
- Druhý stupeň – škola elementární (obecná)
- Třetí stupeň – latinská škola
- Čtvrtý stupeň – akademie

1. Mateř
2. elem (obec)
3. latinsko
4. AKADEMIE

Osvícenské školské reformy v Českých zemích (Rakousko – Uhersko)

- **Marie Terezie**: její otec Karel byl v koncích, nemohl nalézt vhodného následovníka trůnu. Prosadil Pragmatická sankce, tzn. že dal do zákoníku, že může vládnout žena. Vládla 1740-1780.

- **Josef II.** syn Marie Terezie dokončil reformu
- Velké osvícenské reformy vč. Reformy školství

Školské reformy:

- a) Škola je věc státu a ne církve
- b) Zrušení jezuitského řádu

- **J. I. Felbiger** – provedl reformu na přímé nařízení Marie Terezie. Všeobecný školní řád pro německé normální, hlavní a triviální školy. Vypracoval systém veřejného školství

- **Zavedení povinné šestileté školní docházky 6-12 let**

- **Zřizování škol i v menších městech, vesnicích**

- **Vzdělávání učitelů**

Tři stupně škol:

- a) **Triviální** (dvě třídy, tam ještě mateřský jazyk)
- b) **Hlavní školy** (tři roky, první rok částečně mateřský jazyk, potom pouze v německém jazyce)
- c) **normální školy** (pouze němčina, 3 roky)

J. I. Felbiger – hodně pomohl školství

- **vyučovací metoda** – hodně prosazoval nové metody, názornost, střídání aktivit, důraz na motivaci, uvažování a myšlení dítěte, sepsal „Kniha metodní pro učitele v CK zemích“

- **učebnice** – prosazoval, aby mělo každé dítě svoje

- **kázeň** – humanizace výchovy, odstupování od tělesných trestů, ohled na dítě

- **vyučovací jazyk** – na triviálních mateřský jazyk, na hlavních 1. rok čeština a pak se přecházelo na němčinu, na normálních němčina (byly jen dvě)

- **dozor nad školami** – nad triviálními farář (bylo málo vzdělaných lidí), na normálních a

hlavních vyžadoval světské ředitele, hodně dostal školy z područí církve

-vzdělávání učitelů - zavedl tzv. **PREPARANDY** - učitelské přípravy (počátek českého organizovaného vzdělávání učitelů)

2.reforma - EXNER - BONITZOVA REFORMA 1848 - 1849

1848 - revoluční rok v Evropě - národní osvobozené hnutí

objevuje se kritika školského systému, hlavně je poukazováno na nutnost vzdělávání českých národních učitelů

Karel Slavoj Amerling - reformátor českého školství (největší představitel reformy 1848)

objevil se i požadavek na vysokoškolské vzdělávání učitelů

reforma nazvána dle pedagogů Exnera a Bonitze

-obrátili pozornost na reorganizaci středního školství (do té doby se na ně pozornost moc nezaměřovala)

-oficiálně 8 třídní gymnázia (přetrvala až do 20.století)

-sjednotili se učitelé - co se bude učit

-zařadili kromě latiny i moderní jazyky (němčina, francouzština)

-byly zavedeny reálky - reálné školy - 6-ti třídní střední škola jakoby paralela s gymnáziem

-začaly se postupně rozvíjet další odborné školy (v začátcích)

3.reforma - 1869

zase církevní kontrola školství - opět větší vliv církve

vydán **ŘÍŠSKÝ HASNERŮV ZÁKON**

-snažil se dostat školství z područí církve - hodně se mu to daří

-8 letá školní docházka místo šestileté, i pro dívky - největší změna

-novodobé předměty - přírodovědné, tělesná výchova

-byly zavedeny 4 leté učitelské ústavy na vzdělávání učitelů - vznikaly postupně, byly kritizovány

-vzniká i první mateřská škola - opatrovna (při továrnách a pod.)

4. reforma - TAAFOVA ŠKOLSKÁ NOVELA 1883

Taaaf - ministerský předseda Rakouska - Uherska

hodně se týkala středního školství existovala

-gymnázia

-reálné školy - zaměřeny více prakticky

-reálná gymnázia - něco mezi reálkou a gymnáziem

nastává rozvoj středního odborného školství, učňovské i řemesla

Karlova univerzita byla rozdělena

-CK německá univerzita Karlo Ferdinandova

-CK česká univerzita Karlo Ferdinandova

nastává velký rozvoj veřejného školství, které řídí stát, města - spolky a organizace

TAVIL
00000

1. MS

necírkevního charakteru, vznikají učitelské spolky, časopisy, vyšší dívčí školy, odborné dívčí školy, některá gymnázia pro holky, některá pro kluky, objevily se i smíšená, 1. pražské dívčí gymnázium MINERVA

PŘELOM 19 A 20. STOLETÍ

Gustav Adolf Lindner – zakladatel systému české buržoazní pedagogiky, odpůrce monarchie a římskokatolické církve a jejich vlivu, profesor pedagogiky na obnovené české univerzitě, prosazoval mateřský jazyk, více prohloubení tělovýchovných a estetických předmětů do škol

Miroslav Tyrš – zakladatel tělovýchovné soustavy československé (sokol)

Otokar Hostinský – estetická výchova

T.G. Masaryk – přednášel filosofii a sociologii na universitě

František Čada – pedopsychologie (psychologie dítěte)

Otokar Kádner – psal dějiny pedagogiky

Rudolf Jedlička – péče o postižené děti

vzniklo skautské hnutí

BURŽOAZNÍ ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA MASARYKOVA – ČSR

byl to velmi tvrdý kapitalismus, byli jsme rozvinutou zemí na úrovni

1918 – zanikla monarchie – jen prozatímní ústava

1920 – vydána oficiální nová ústava ČSR

-silná demokratizace školství

-rovnost přístupu ke vzdělání (ne na základě majetku)

Gustav Habrman – tehdejší ministr školství

nejdůležitější z 1. republiky

-1921 založena škola vysokých studií pedagogických – VŠ vzdělání pro učitele

-1922 – malý školský zákon – 8 letá docházka pro celou ČR

-rovnost učitelů a učitelek

-masivní rozvoj škol – obecně růst školství

-zvyšovalo se procento dívek na středních školách

-rostly odborné školy

-rostl počet studentů na vysokých školách

-začaly oficiálně existovat **MATEŘSKÉ ŠKOLY** a učitelky se připravovaly na dvouletých učitelských ústavech

PROTEKTORÁT

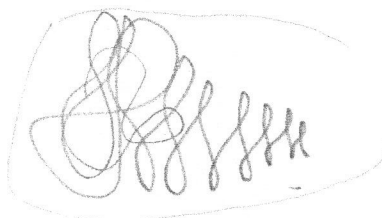
úřední jazyk němčina

zavřeny české VŠ

střední školy omezeny

ČSSR – SOCIALISMUS

1948 – vydán školský zákon

1921 VŠ VSP

jednotná státní školská soustava – po vzoru Sovětského svazu

byla vyloučena církev ze školství

povinná školní docházka 9 let

1.-5. třída – národní škola

6.-9. třída

gymnázia (výběrová pro kádrově prověřené), střední odborné školy, učiliště

1953 – další zákon

docházka snížena na 8 let

1960 – zákon, soustava

do 6 let - jesle a MŠ

6-15 let – jednotná základní škola (žádné alternativy)

od 15 let – střední škola

potom vysoká škola

LŠU - lidové školy umění

VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVA V ČR - současnost

6-11 1. Stupeň ZŠ (1-5 třída), Základní škola speciální

12-15 2. Stupeň ZŠ (6-9 třída), Základní škola speciální

12-19 mohou být konzervatoře (6 leté, 8 leté, po páté nebo po sedmé třídě do nich jdou), víceletá gymnázia (6 letá a 8 letá, po páté nebo po sedmé třídě), zakončeno maturitou

15-19 čtyřletá gymnázia, střední odborné školy 4 leté (zakončeno maturitou), střední odborná učiliště (čtyřleté s maturitou, nebo tříleté s výučním listem)

VOŠ (tři a čtyřleté), končí absolutoriem

VŠ (tři roky – Bc., pět let Mgr.), Ing. – 5 let, MUDr. – 6 let, MVDr – 5 let

VŠ (doktorské studium – denní studium 3 roky, dálkové 5 let) – PhDr., JUDr., RnDr., PaedDr., atd.

záměry, cíle, dokumenty školské politiky

CÍLE:

univerzální a všudypřítomné !

a) rozvoj osobnosti

- poznávací a sociální způsobilost
- mravní a duchovní hodnoty
- výkon povolání, prac. činnosti
- získávání informací v průběhu celého života

b) získání vzdělání

- všeobecné a odborné

c) zásady demokracie, právního státu

- pochopení a uplatnění zákl. lidských práv a svobod
- odpovědnost a smysl pro sociální soudržnost
- neomezujeme druhého

d) rovnost žen a mužů

- pochopení a uplatňování principu ve společnosti

e) příslušnost, respekt k identitě

- národní a státní příslušnost - národní hrdost
- etnická, národnostní, kulturní, jazyková, náboženská identita

f) kulturní hodnoty a tradice

- poznání a pochopení světových a evropských
- zásady a pravidla z evropské integrace
- národní a mezinárodní soužití
- povědomí o planetě, o naší i ostat. zemích

g) životní prostředí a jeho ochrana

- získání a uplatnění znalostí
- zásady trvale udržitelného rozvoje
- bezpečnost a ochrana zdraví
- environmentální výchova

ZÁSADY:

a) rovný přístup ke vzdělání

- každý státní občan ČR (i člen státu EU)
- bez diskriminace

b) zohlednění vzdělávacích potřeb jedince

děti jsou subjektem pedagog. procesu - nejsou objektem!

- komunikace, "partnerský přístup" učitel autoritou!, děti nenutíme (jídlo, pití...)

c) vzájemná úcta, solidarita

- respekt, názor, snášenlivost
- neponižovat, nevysmívat se - dítě je omylné

d) bezplatné vzdělávání

- stát, krajské a obecní školy - občané ČR, EU

e) svobodné šíření poznatků

- výsledky poznání světa v souladu s cíli vzdělávání
- pohádky, tradice

f) zdokonalování vzdělávání

- výsledky ve vědě, výzkumu a vývoji
- co nejširší uplatnění účinných moderních metod a přístupů
- nemanipulovat x respekt vývoje dítěte

g) hodnocení výsledků

- vzhledem ke stanoveným cílům a programům vzděl.

ZÁMĚRY

1. ROZVOJ OSOBNOSTI
2. ZISKANÍ VZDĚLÁNÍ
3. ZÁSADY DEMOKRACIE
4. ROVNOST ŽEN A MUŽŮ
5. KULTURNÍ HODNOTY A TRADICE
6. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A JEHO OCHRANA

ZÁSADY

1. ROVNÝ PŘÍSTUP KE VZDĚLÁNÍ
2. ZOHLEDNĚNÍ VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB JEDNCE
3. VZÁJEMNÁ ÚCTA
4. BEZPLATNĚ VZDĚLÁVÁNÍ

-vlastní hodnoc.školy-1x za 1-3roky,interní-pouze pro inspekci
(MŠ nedělá výroční zprávu,od ZŠ výš-daná kritéria)

h)celoživotní vzdělávání

-možnost každého po dobu celého života
-forma organizovaná nebo individuální (12 dní umožní řed.)

Základní dokumenty

státní úroveň

- Národní program pro rozvoj vzdělávání = Bílá kniha
- Rámcově vzdělávací program (RVP)

školní úroveň

-Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (ŠVP PV)
-Třídní vzdělávací program (TVP)
-Individuální vzdělávací program

b) zařazení institucí předškolního a zájmového vzdělávání do školské soustavy, změny po roce 1989

Předškolní vzdělávání

Preprimární vzdělávání - 3-6 let

Řídí se podle zákona 561/2004 Sb vyhláškou č. 14/2005 doplněnou o vyhlášku č. 43/2006 Sb (o předškolním vzdělávání)

Školská zařízení předškolního vzdělávání

Mateřské školy

- Docházka není povinná
- Vytvářejí školní vzdělávací programy ,mají svůj RVP

Zájmové vzdělávání

Řídí se podle zákona 561/2004, ale hlavně vyhláškou 74/2005 (vyhláška o zájmovém vzdělávání)

Docházka není povinná

Školská zařízení zájmového vzdělávání

1.Školní družina

2.Školní klub

3.Střediska volného času

-Domy dětí a mládeže

-Stanice zájmových činností

Společné znaky se školami

-Respektujeme věkové, individuální odlišnosti

- I tato zařízení jsou součástí výchovně-vzdělávací soustavy ČR
- Vytvářejí školní vzdělávací programy (nemají svoje RVP)

změny po roce 1989

Po listopadu 1989 dochází v důsledku pádu komunistického režimu k transformaci českého školství. Jeho pilíři jsou nový školský zákon 561/2004 Sb. a Národní program rozvoje vzdělávání ve školství (Bílá kniha). Hlavní kurikulární dokumenty představují Rámcové vzdělávací programy

- byla započata etapa postupných změn, tzv. transformace školství
- za hlavní tendence v rozvoji čes. vzdělávacího systému v 90. letech lze považovat posun k decentralizaci řízení, projevující se v posílení administrativní, ekonomické a ped. autonomie škol
- dochází k posílení samostatnosti škol zavedením tzv. právní subjektivity státních škol
- účast různých zřizovatelů na rozvoj systému
- vznikla víceletá gymnázia, integrovaná střední odborná škola
- VŠ na tento trend reagovalo zavedením víceletých stupňů - bakalář, magisterské
- vznikly alternativní školy

c) popsat a porovnat klasický vzdělávací model a alternativní vzdělávací model

Alternativní vzdělávání je obecný termín označující takové školní vzdělávání, které je odlišné od vzdělávání nabízeného státem nebo jinými tradičními institucemi; alternativní školy jsou obvykle (nikoliv nezbytně) spojeny s radikálními koncepcemi vzdělávání, jako je např. odmítání formálního kurikula či formálních metod výuky.

Alternativní školy jsou takové, které se odlišují zcela nebo částečně svými cíli, učebními obsahy, formami učení a vyučování, organizací školního života a spoluprací s rodiči od jednotných charakteristik státní/veřejné školy, a tím nabízejí jinou možnost učení a vyučování.

Osnovy těchto alternativních škol musí projít schválením MŠMT. Častěji se jedná o školy soukromé, ale existují i státní školy s alternativními metodami výuky.

Typy alternativních škol

Klasické reformní školy	církevní (konfesní) školy	moderní alternativní školy
<ul style="list-style-type: none"> - waldorfské - montessoriovské - freinetovské - jenské - daltonské 	<ul style="list-style-type: none"> - katolické - protestantské - židovské - jiné konfesní 	<ul style="list-style-type: none"> - Angažované učení - Škola hrou - Integrované učení - Zdravá škola - Projektové vyučování - Otevřené vyučování - Domácí vzdělávání

Děkuji

